

Формування мовленнєвих навичок та розвиток вмінь аудіювання у студентів ВНЗ

Козьміна Наталія, Київ

З цілого ряду причин сприйняття та розуміння іноземної мови є одним з найскладніших етапів процесу навчання володінню мовою. Серед таких причин можна виділити певні психологічні аспекти самого процесу аудіювання, недостатнє знання, в основному, словникового складу мови і, звичайно ж, відсутність достатньої практики такого виду діяльності як слухового сприйняття іноземної мови. Таким чином, процес навчання аудіюванню має включати як лінгвістичний компонент, тобто мовний матеріал, так і психологічний компонент, тобто навички та вміння для спілкування іноземною мовою.

Нажаль, кількість аудиторних годин досить обмежена. Саме тому вдосконалення навичок сприйняття та розуміння мови вимагає ґрунтовної самостійної роботи студентів без примушення та контролю з боку викладача. При цьому у студента має бути досить висока мотивація вивчення іноземної мови. Гарний стимул є не тільки отримання хорошої оцінки з предмета, а перспектива виступу та повноцінного спілкування на міжнародних конференціях, навчання в престижному європейському університеті за програмою обміну студентів, отримання в подальшому престижної роботи в іноземній компанії, бажання спілкуватись з іноземними друзями, глибоко вивчати культуру інших країн, тощо. З нашого досвіду зрозуміло, що без такої потужної мотивації, багаточасова практика аудіювання стає неможливою. Слід також зазначити, що саме цей вид мовленнєвої діяльності вимагає систематичної та системної тривалої практики.

Навчання аудіюванню, одному з чотирьох компонентів мовленнєвої компетенції, складається з ряду етапів. Етап навчання аудіюванню відбуваються на різних рівнях: на рівні фрази, на понадфразовому рівні, на рівні цілого тексту. Кожен з етапів має свої задачі та цілі, характеризується різними ступенями складності, які передбачають використання різного матеріалу для аудіювання, а також різним обсягом тексту, тобто тривалістю звукового прослуховування. На різних етапах навчання тренуються окремі навички. Наприклад, для розвитку та закріплення навичок повного розуміння тексту, необхідно включити виконання цілого ряду завдань для перевірки точного та детального розуміння усної мови, запам'ятовування основних фактів і другорядних деталей. Якщо перед викладачем стоїть така мета, він має підібрати прості тексти, без особливих труднощів, що базуються на відпрацьованому знайомому студентам лексичному та граматичному матеріалі. Для розвитку та закріпленню навичок аудіювання із загальним розумінням інформації, підбирається більш складний текст, який містить досить великий об'єм незнайомої та невідпрацьованої лексики, оскільки

головною метою є не детальне, а загальне розуміння тексту, виділення головної думки, відокремлення головних відомостей від деталей.

Окремим видом тренування є аудіювання тексту з подальшим виділенням специфічної інформації. Залежно від тексту, це може бути інформація, яка стосується певних фактів, дій, назв, дат, тощо. Викладач підбирає відповідні тексти для аудіювання та розробляє вправи, які поступово ускладнюються за рахунок включення нового лексичного та граматичного матеріалу, та вправи, які розвивають та удосконалюють сформовані раніше навички та вміння даного виду мовної діяльності. Метою кожного з етапів є формування відповідних механізмів аудіювання мовленнєвих одиниць різних рівнів, від фраз до цілого тексту. Вправи, розроблені або підібрані викладачем, передбачають розвиток мовленнєвого слуху, ймовірного прогнозування, тренування короткочасної та словесно-логічної пам'яті, сприймання діалогічного та монологічного мовлення. Таким чином, готуючи завдання для розвитку аудіювання, викладач має чітко визначити конкретні завдання, що включають формування умінь і навичок сприйняття іноземної мови, подальше обговорення прослуханої інформації та створення повідомлень за аналогією з прослуханим текстом.

Література:

1. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : [підручник] / [Л. С. Панова, І.Б. Андрійко, С. В. Тезікова та ін.]. – К. : ВЦ «Академія», 2010.
2. Тарнопольський О.Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: Навч. Посібник. – К.: Фірма «ІНКОС», 2006.